

УДК [001.8/.816/.817] + 001.92 + [371.315.5/.315.6/.335] +655.52

Ігор Козубцов,

доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук
старший науковий співробітник,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут
<https://orcid.org/0000-0002-7309-4365>

Людмила Таршилова,

кандидат економічних наук, професор
Західно-Казахстанський аграрно-технічний
університет імені Жангір хана, Республіка Казахстан
<https://orcid.org/0000-0001-6252-5548>

Леся Козубцова,

кандидат технічних наук
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут
<https://orcid.org/0000-0002-7866-8575>

Олексій Бескровний,

кандидат технічних наук, доцент
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут,
<https://orcid.org/0000-0001-7191-7957>

DOI: 10.33099/2617-1775/2023-02/144-157

РЕАЛІЗАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ АД'ЮНКТИВ ВВНЗ ШЛЯХОМ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАУКОВО- МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ

У статті досліджено феномен організації академічної мобільності через дистанційну форму науково-методичного супроводу ад'юнктив у вищих військових навчальних закладах. Ціль статті. Обґрунтувати умови забезпечення академічної мобільності через дистанційну форму науково-методичного супроводу ад'юнктив, як феномену вищої військової освіти. Результат дослідження. Розкрито умови забезпечення академічної мобільності через дистанційну форму науково-методичного супроводу ад'юнктив, як феномена вищої військової освіти. Запропоновано алгоритм реалізації академічної мобільності через дистанційну форму науково-методичного супроводу ад'юнктив. В основу алгоритму взято типові фази, стадії та етапи класичної методології організації наукової та науково-технічної діяльності у Збройних Силах України. Науковою особливістю запропонованого алгоритму академічної мобільності є впровадження додаткової підготовчої фази, стадії та етапу, що враховують феномен організації наукової та науково-технічної діяльності у Збройних Силах України. На етапі технологічної підготовки розробляється концепція майбутнього дисертаційного дослідження. Розкрито позитивний ефект використання дистанційного навчання, як форми науково-методичного супроводу ад'юнктив для реалізації академічної мобільності ад'юнктив. Ефект полягає у забезпеченні безперервності навчально-виховного процесу з дотриманням права на академічну мобільність та розвитку методологічної культури, що є актуальною педагогічною проблемою. Складено орієнтовний перелік програмного забезпечення вільного доступу для організації академічної мобільності через дистанційний науково-методичний супровід та проаналізовані основні функції. Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше розглянуто підхід до забезпечення можливості академічної мобільності ад'юнктив у ракурсі дотримання нерозривного педагогічного процесу розвитку методологічної культури шляхом залучення дистанційного

навчання, як форми науково-методичного супроводу ад'юнктів. Це дозволить повною мірою реалізувати академічну мобільність ад'юнктів не лише всередині країни, а й за її межами. Внаслідок забезпечення можливості академічної мобільності ад'юнктів зростає ймовірність того, що вони набудуть неоціненного досвіду у трансляції методологічної культури у наукових школах зарубіжних країн.

Ключові слова: академічна мобільність; дистанційна форма; науково-методичний супровід; ад'юнкт; методологія; науковий керівник.

Постановка проблеми і зв'язок її з важливими науковими завданнями.

Дійсне дослідження було підготовлено до початку повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України, проте окремі складові проблеми, а саме в цей час проявилися і підтвердили своєчасну актуальність. Саме за таких обставин доречною є думка автора [1, с. 181], що «дистанційна освіта річ досить зручна та корисна. Безперечно, це крок у освіту майбутнього», але військова система освіти, як виявилось не зовсім готова.

Відповідно до затвердженого положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу, що отримують освітні ступені доктора філософії у закладах вищої освіти (ЗВО) України, керівним документом [2] визначено наступні форми навчання за програмами академічної мобільності; мовне та наукове стажування. На даний час механізм реалізації права на академічну мобільність ад'юнктами вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) шляхом їх спрямування на стажування (отримання додаткових наукових консультацій та/або посібників з наукової діяльності та/або засвоєння навчальних дисциплін у рамках виконання освітньо-наукової програми до інших вітчизняних та/або зарубіжних) не визначено внаслідок феномену специфічності військової системи освіти.

Проте пандемія COVID-19 створила безпрецедентний виклик військовій системі освіти. З березня по червень 2020 року ЗВО були змушені раптово та масово відправити своїх науково-педагогічних працівників якщо не у відпустки, то на дистанційну форму роботи. Таким чином, це стало поштовхом до вимушеного перегляду організації науково-методичного супроводу ад'юнктів. За найгіршими прогнозами, пандемія з непередбачуваними мутаціями COVID-19 не завершується, у зв'язку з цим починається формування нового світу «Ніщо ніколи не повернеться у «вихідне положення» [3, с. 7]. Так і сталося, до COVID-19 долучилася війна.

З початком повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України не вирішена проблема академічна мобільність відгукнулася для ад'юнктів та докторантів ВВНЗ в котрий раз, пов'язаною в першу чергу відсутністю даного механізму.

Виходячи з сукупності непередбачених раніше обставин виникла проблема і її вирішення є важливим науковим завданням з вивчення умов, за яких можна забезпечити академічну мобільність ад'юнктів.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій за напрямком.

Пошук рішення визначної проблеми, згідно методології дослідження розпочато з аналізу наукових джерел, за ключовими словами, «академічна мобільність ад'юнктів». Результат пошуку інформації показав, що цей напрямок на даний

час не дуже досліджений для можливості реалізації «академічна мобільність ад'юнктів», оскільки вони навчаються у військовій системі освіти, яка накладає певні обмеження на вільне переміщення. Відсутність публікацій саме для «академічної мобільності ад'юнктів» свідчити, що наукове завдання сформульовано вперше для військової системи освіти.

Розвиток дистанційної освіти (1998–2021 рр.) в наукових публікаціях представлено укладачами Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в 494 публікаціями [4], серед яких заслуговує на нашу увагу наступні, що розкривають особливості її для системи вищої військової освіти.

В науковій праці [5] розглянуто загальні характеристики дистанційного навчання (ДН), його переваги, можливі шляхи реалізації, особливості та приклади застосування ДН у ВВНЗ України. Розкрито загальну архітектуру системи ДН у ВВНЗ та її недоліки, що обумовлені специфікою військової освіти. Основний акцент зроблений на застосуванні системи Moodle. Проте проблеми академічної мобільності вона не вирішує.

Предметом аналізу в дослідженні [6] стали моделі ДН для підготовки військових фахівців в Україні. Розкрито фактори, що характеризують традиційну модель навчання військових фахівців та особливості ДН, його відмінні риси.

Враховуючи досвід [4-6] авторами свого часу в роботі [7] запропоновано застосування ДН, як тимчасова форма науково-методичного супроводу аспірантів та ад'юнктів у забезпеченні академічної мобільності в умовах повної невизначеності, наприклад, війна.

В подальших дослідженнях все більше набуває актуальності ДН, як форма навчання, і випускаючи з погляду науково-методичного супроводу здобувачів вищої освіти у ВВНЗ.

Автори статті [8] підтверджують перспективність застосування ДН в системі військової освіти в умовах повної невизначеності. Визначають цілі створення та функціонування системи ДН, виокремлені типи навчальних елементів дистанційного курсу системи ДН та висунуті вимоги щодо створення дистанційного курсу під час навчання.

В роботі [9] дослідники приходять до загального висновку, що для різних рівнів військової освіти (тактичний, оперативно-тактичний та оперативно-стратегічний) слід використовувати різні типи організаційних структур або їх комбінації для різних етапів навчання. Цілком зрозуміло, що дистанційно у ВВНЗ дозволяється викладати лише навчальні дисципліни без обмеженого доступу, до яких належать в основному дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової (фундаментальної) та базової підготовки. Щодо дисциплін військово-професійної та професійно-спеціальної підготовки, то в цьому випадку доцільно впроваджувати дистанційний спосіб навчання щодо окремих навчальних модулів, які не містять інформації з обмеженим доступом (грифу секретності), інші модулі вивчати лише за умови очної форми. Це єдине обмеження при впровадженні ДН у сферу військової освіти, але воно практично жодним чином не знижує ефективність та доцільність застосування дистанційної освіти у військовій галузі.

В роботі [10] проаналізовані тенденції модернізації професійної освіти у системі ДН, що базується на використанні сучасних інформаційних технологій та сучасних формах навчання з метою можливості їх застосування під час підготовки та перепідготовки військових фахівців.

Авторами монографії [11] викладено теоретико-методологічні погляди на вирішення проблеми реалізації навчального процесу в умовах карантину, спричиненого пандемією COVID-19. Авторами з'ясовано, що процес планування освіти та її практична реалізація в умовах кризи вимагають не лише творчого підходу, а й вжиття серйозних організаційних заходів, не лише на рівні самих ЗВО.

В роботі [12] Т. Кушнір актуалізує проблемні питання організації ДН, які є актуальними для ЗВО і ВВНЗ. Масовий перехід на віддалений формат навчання, без попередньо проведеної роботи, породив низку складних питань, які так і не вдалося належним чином вирішити. Необхідність проведення занять науково-педагогічними працівниками, викладачами в домашніх умовах породжує зайві негативні моменти, пов'язані з антуражем, шумами, якістю інтернет-зв'язку.

Перш ніж застосувати дистанційну форму науково-методичного супроводу, на велике переконання Scott E. Fahlman [13] важливо щоб у аспірантів було розвинута самовмотивованість. І це має походити від справжнього ентузіазму до самої роботи та до вивчення питань, які вирішуються, а не від якоїсь надії, що це призведе до багатства, слави чи постійної посади у вищій школі. Тим не менш, будуть проблеми, перешкоди та спади, а іноді й сторонні проблеми в реальному житті, які час від часу можуть підривати мотивацію аспіранта. Можливо, найбільше, що може зробити науковий керівник, – це допомогти аспірантові розбити, здавалося б, нескінченну проблему на менші завдання, які насправді можна закінчити і визначити вірогідні точки зупинки на шляху, де може бути досить хороший або чудова дисертація. Без самовмотивованості аспірант буде ігнорувати сеанси дистанційного зв'язку з науковим керівником. Аналогічну думку поділяє G. Day. Непогано час від часу заохочувати своїх аспірантів, коли їх спіткають труднощі, але вони повинні взяти свою освіту у власні руки [14].

Виділення аспектів, що недостатньо вивчені. Зважаючи на соціальну важливість академічної мобільності ад'юнктів та на накопичений світовий досвід організації системи ДН [5-15], керівництво ВВНЗ виявилось не готовими до організації ні «академічної мобільності», а ні «дистанційної форми навчання» [16].

Мета статті полягає у пошуку адекватних умов за яких належним чином у системі вищої військової освіти забезпечується реалізація академічної мобільності ад'юнктів через дистанційну форму науково-методичного супроводу.

Результат дослідження. Сучасний досвід та практика засвідчує, що існують принципові відмінності в аспірантських освітньо-наукових програмах не лише одного напряму підготовки у ЗВО в рамках країни [17]. Ця феноменальна відмінність для ад'юнктських освітньо-наукових програмах

ВВНЗ принципова у порівнянні з ЗВО за межами країни.

Для вирішення наукового завдання щодо можливого забезпечення академічної мобільності ад'юнктів, необхідно розробити узгоджену з усіма учасниками освітнього процесу універсальну (типову) освітньо-наукову програму підготовки ад'юнктів.

Змішане за формою навчання можна проводити, якщо воно побудоване за логічним змістом. Хороший логічний зміст складається з теми, завдань для виконання, дискусійних форумів і запитань, складених у цікавий і структурований спосіб [18].

Рішення цього наукового завдання було розпочато в наукових школах професорів О. Ващенко, С. Забари, Л. Мараховського, Ю. Хлапоніна та В. Ягупова [19]. Слід зазначити, що при розробці освітньо-наукової програми підготовки ад'юнктів потрібно принципово додержуватися структурно-логічного підходу. Окрім цього від наукових керівників потребує застосуванням інноваційних методів навчання у поєднанні з дистанційною формою науково-методичного спілкування [20].

Враховуючи вище зазначене, запропоновано модель педагогічної системи розвитку методологічної культури ад'юнктів (рис. 1).

У запропонованій моделі функціональні дії наукового керівника визначаються алгоритмом, що реалізовує науково-методичний супровід ад'юнктів, опису яким присвячена робота [20].

В основу уніфікованої (типової) структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми підготовки ад'юнктів [21] обрано процедури та процеси методології організації наукових досліджень. Застосувавши даний підхід до побудови структурно-логічної схеми програми підготовки ад'юнктів, забезпечує організувати академічну мобільність ад'юнктам не лише в межах ВВНЗ країни, але і за її межами [22].

Академічну мобільність ад'юнктів можна оптимально організувати за умови виконання за місцем основного навчання ВВНЗ навчально-наукових результатів визначених фазою проектування власного дослідження.

Методологія організації наукових (дисертаційних) досліджень складається з наступних елементів: фаз, стадій, етапів дослідження. У відповідності до них розробляється рекомендації щодо форми навчання (мобільності), представлені в даному дослідженні (рис. 2).

Для всіх аспірантів та ад'юнктів загальною є методологія організації наукових досліджень, яка детально подана в роботі [21], але її застосування для ад'юнктів доповнюється додатковою фазою, стадією та етапом, що враховує методологію організації захисту інформації, яка містить державну таємницю [23]. Даний етап містить відомості, що відповідно до пунктів [24, п. 1.9.1; п. 1.9.2; п. 1.9.5; п. 4.3.1], віднесені до державної таємниці, які заборонено висвітлювати у відкритих джерелах за відсутності грифу «таємності». Саме через це накладає обмеження і створюється складність в питанні організації права мобільності ад'юнктів, у яких тема дисертаційного дослідження містить інформацію з обмеженим доступом.

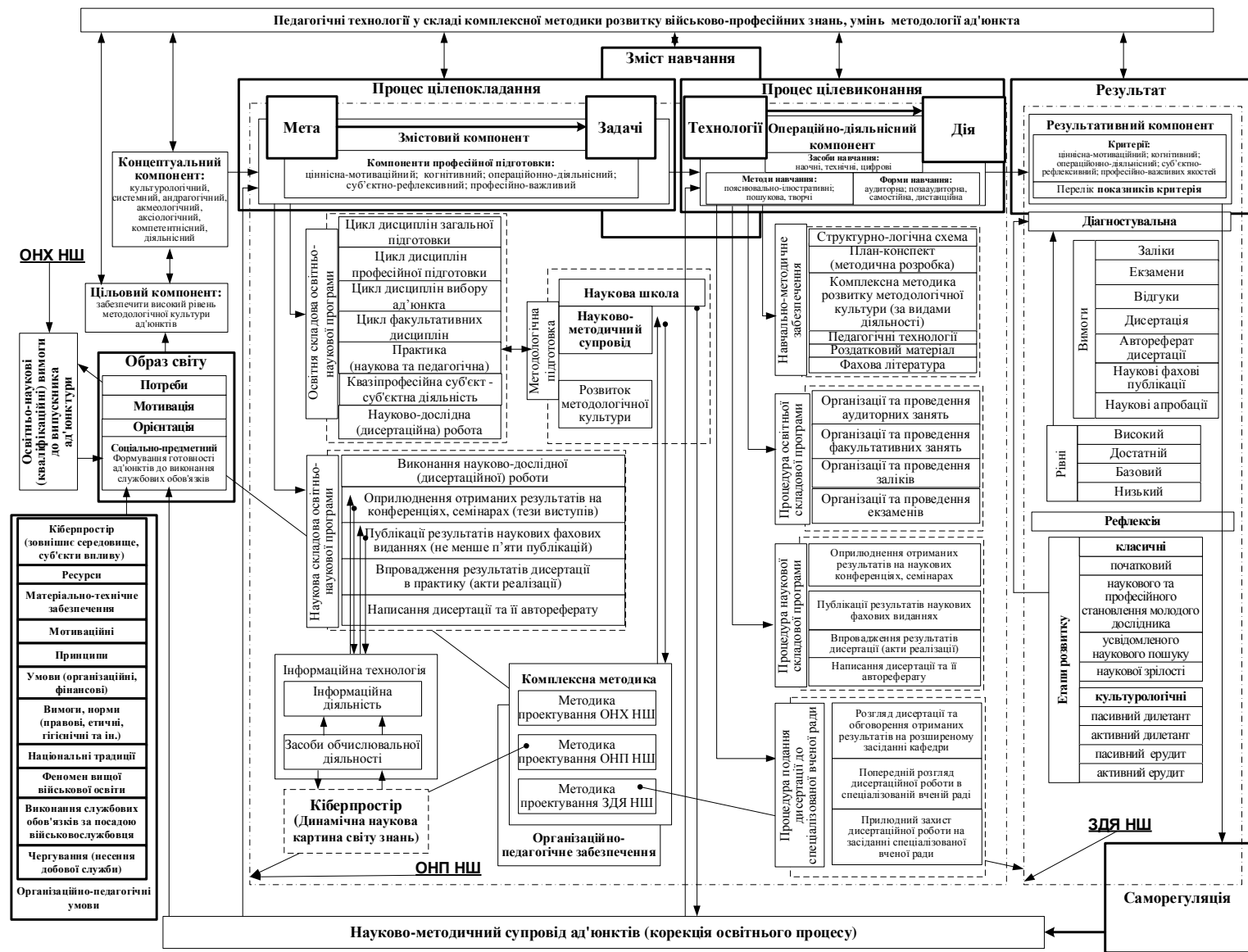

Рис. 1. Модель педагогічної системи підготовки ад'юнктів із реалізацією академічної мобільності

Рис. 2. Методологія організації наукових досліджень

Застосовувати дистанційний супровід можна тільки до освітніх компонентів, які не містять інформації з обмеженим доступом.

Право на академічну мобільність ад'юнкти можуть реалізувати за виконання вище зазначених низки умов та з попереднього місця навчання в ад'юнктури отримати витяг про вивчений навчальний курс із зазначенням тем. У цілому, ад'юнкт під час фізичного переміщення пропускає ту кількість матеріалу, що він цілком здатний опанувати її за рахунок самостійної форми навчальної роботи.

Великий резерв бюджету часу, що виділяється на самостійну роботу, дозволить ад'юнктам глибоко вивчити навчальний матеріал. Успіхи здобувачів освіти у навчанні залежать від часу, витраченого на позакласні заходи [25]. Ми, безумовно, погоджуємось з думкою авторів, що для вдосконалення викладання та засвоєння знань необхідно використовувати допоміжні технології [26].

З початком пандемії COVID-19 науковці ЗВО вимушені були у форс-мажорному режимі провести аналітичні дослідження з обґрунтування

можливого та доцільності використання того чи іншого ПЗ з існуючого у вільному доступі. Слід також зазначити, що перелік ПЗ авторами складено за довго до початку пандемії COVID-19. На експериментальному етапі дослідження були відібрані ті ПЗ, які забезпечували вирішення питання реалізації науково-методичного супроводу за дистанційною формою. У відповідному стовпчику позначено буквою Е (див. табл. 1).

Таблиця 1

Перелік програмного забезпечення

Програмне забезпечення	Функціональні можливості програм						Е
	Голос	Відео	Текст	Конференція	Передача файлів	Дистанційне керування робочим столом комп'ютера	
до 2020 року до COVID-19							
Skype	+	+	+	-	+	-	+
ICQ	+	+	+	+	+	-	
QIP	+	+	+	-	-	-	
Teamspeak	+	-	+	+	+	-	
Ventrilo	+	-	+	+	+	-	
Viber	+	-	+	+	+	-	
Google Talk	+	+	+	+	+	-	
ooVoo	+	+	+	+	+	-	
Vbuzzer	+	-	+	-	+	-	
TeamViewer	+	-	-	-	+	+	+
LiteManager	+	-	+	-	+	+	
Ammy admin	+	-	+	-	+	+	
RAdmin	+	-	+	-	+	+	
AnyDesk	+	+	+	+	+	+	+
після 2020 року COVID-19							
Google Meet	+	+	+	+	+	+	+
ZOOM	+	+	+	+	+	+	+
Cisco webex meeting	+	+	+	+	+	+	+
після 2022 року повномасштабної військової агресії Російської Федерації							
Google Meet	+	+	+	+	+	+	+
ZOOM	+	+	+	+	+	+	+
Cisco webex meeting	+	+	+	+	+	+	+

Однак в процесі офіційного впровадженні ПЗ з вільного доступу у ВВНЗ виникла нова проблема – отримання дозволу та сертифікату на можливість використання ПЗ.

Визначимо «Перелік програмних продуктів для забезпечення реалізації науково-методичного супроводу за дистанційною формою. В процесі дослідження до табл. 1 відібрано потенційні програмні продукти (ПЗ), що можна застосовувати як відкрите програмне забезпечення (open-source software).

Обговорення результатів. Запропонований підхід унеможливило здійснити переорієнтацію в будь-який час науково-методичного супроводу ад'юнктів з очної на дистанційну форму і таким чином вирішивши проблему організації академічної мобільності. Автори роботи [27] оперують наступними даними щодо рівня задоволеності дистанційними формами навчання, яка складає 70 % респондентів із числа студентів та 91 % – науково-педагогічних працівників, що висловили задоволення (повне або часткове) даним способом навчання, і лише незначна частка студентів (19,2 %) та науково-педагогічних працівників (8 %) висловили незадоволення.

Висновки з даного дослідження. Проблема реалізації академічної мобільності аспірантів та ад'юнктів у межах країни досить проблематично організувати, а поза її межами – тим більше. Академічна мобільність ад'юнктів обмежується вимогами забезпечення дотримання державної таємниці, оскільки їх тематика містить інформацію з обмеженим доступом. Ця вимога висуває потребу у технічному завданні на розробку українського програмного забезпечення, що реалізовує науково-методичний супровід ад'юнктів у дистанційній формі. В ідеалі має бути створена державна інформаційно-комунікаційна мережа з метою забезпечення дистанційної форми навчання у Збройних Силах України для запобігання витоку інформації з обмеженим доступом. Експериментально підтвердилось, що раціональним періодом організації академічної мобільності є технологічна фаза теоретичного та практичного етапу дослідження. Під час академічної мобільності ад'юнктам набувають передового досвіду організації дисертаційного дослідження в наукових школах партнерів. В цілому експериментальні результати показують, що за умов дотримання запропонованого науково-методичного супроводу ад'юнктів і методологічного алгоритму, що розглядається в даній статті, можливе забезпечення безперервного розвитку методологічної культури ад'юнктів в умовах організованої академічної мобільності. Не варто забувати про традиційну освіту, яка надає більше навичок. Дистанційна форма навчання поки що рекомендується застосовувати, як додаткову, особливо в такий складний для українського народу час, коли немає можливості вчитися традиційно.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше розглянуто підхід до забезпечення можливості академічної мобільності ад'юнктів у ракурсі дотримання нерозривного педагогічного процесу розвитку методологічної культури шляхом залучення дистанційної форми навчання, як форми науково-методичного супроводу ад'юнктів. Це дозволить повною мірою реалізувати академічну мобільність ад'юнктів не лише всередині країни, а й поза її межами. Внаслідок забезпечення можливості академічної мобільності ад'юнктів зростає ймовірність того, що вони набудуть неоціненного досвіду у трансляції методологічної культури у наукових школах зарубіжних країн.

Перспективи подальших досліджень доцільно зорієнтувати на обґрунтуванні:

- 1) умов та механізму отримання ад'юнктами рішення щодо доцільності академічної мобільності через дистанційний науково-методичний супровід;
- 2) розробки вітчизняного програмного забезпечення та моделі запровадження державної інформаційно-комунікаційної мережі адаптованої для ВВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мурадова В.Х. Аналіз розвитку дистанційної форми навчання. *Системи обробки інформації*. 2015. Випуск 8 (133). С. 177–181.
2. Постанова Кабінет Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 №579. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-п/paran8#n8>.
3. Schwab K., Malleret T. COVID-19: The Great Reset. Edition 1.0. Switzerland. Cologny/Geneva: Forum publishing World Economic Forum, 2020. 213 p.
4. Шумілова А., Добко Т., Шкаріна В. Розвиток дистанційної освіти (1998–2021 pp.). Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://nbuv.gov.ua/node/5652>.
5. Садовський М. Застосування технологій дистанційного навчання в системі військової освіти. *Вісник Національної академії державної прикордонної служби України: електронне наукове фахове видання. Серія: Педагогіка*. 2016. Вип. 6. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_6_12.
6. Кравченко О.І., Віхтюк М.П. Моделі дистанційного навчання для підготовки військових фахівців в Україні. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2017. Вип. 55. С. 208–215.
7. Козубцова Л.М., Козубцов І.М., Ягупов В.В. Дистанційне навчання як тимчасова форма науково-методичного супроводу аспірантів (ад'юнктів) у забезпеченні мобільності. *Теорія та практика дистанційного навчання у професійній освіті: збірник матеріалів І Всеукраїнської веб-конференції (Київ, 28 лютого 2017 р.)*. К.: Інститут професійної освіти НАПН України. 2017. С. 79–83.
8. Кива В.Ю., Диба І.О. Дистанційне навчання в рамках безперервної освіти військових фахівців Збройних Сил України. *Теорія і методика професійної освіти*. 2018. №15. <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/3/article/view/526>.
9. Садовий К.В., Атаманський Д.В., Кузнецов О.Л., Ковальчук О.О., Ясечко М.М., Дзігора О.М. Особливості застосування дистанційного навчання у військовій освіті. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2018. 4(58). С. 119–127.
10. Бородавка В.О. Застосування інформаційних технологій у системі дистанційного навчання під час підготовки та перепідготовки військових фахівців. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2020. № 2(64). С. 7–11.
11. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Колективна монографія. Харків: Видавництво КП "Міська друкарня", 2020. 409 с.
12. Кушнір Т. Проблемні питання організації дистанційного навчання. Міжнародна дистанційна науково-практична конференція «Технології дистанційного навчання: впровадження, розвиток, удосконалення» (Харків, 23-24.03.2021). Харків: Фаховий коледж НФаУ, 2021. С. 88–94.
13. Scott E. Fahlman. (2018) What are effective methods to motivate graduate students? <https://www.quora.com/What-are-effective-methods-to-motivate-graduate-students>.
14. Day G. (2018) What are effective methods to motivate graduate students? <https://dr-doctorate.quora.com/What-are-effective-methods-to-motivate-graduate-students-1>.
15. Кулага І.В., Ільницький Д.О., Стрільник С.О., Матвійчук О.В., Василькова Н.В., Турчанінова В.М., Єршова В.С., Тищенко М.П., Краснопільська Н.Л. Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання. Київ. Інститут вищої освіти КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2013. 38 с.
16. Kozubtsov I. Problems of failure of the existing model of personnel management of the armed forces of Ukraine in the conditions of external military aggression. The 1-st International Scientific and Practical Conference "Law and Public Administration – New Development Trends" «LPA–NDT». Bielsko-Biala: University of Bielsko-Biala. 2022. Pp. 22–24.
17. Козубцов І.М., Козубцова Л.М., Хлапонін Ю.І. Сучасна теорія та практика підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових

навчальних закладах на засадах методологічної культури. *Збірник наукових праць „Військова освіта”*. 2022. №1(45). С. 102–111.

18. Ariawan I Putu Wisna, Divayana Dewa Gede Hendra, Suyasa P Wayan Arta. Development of Blended Learning Content based on Tri Kaya Parisudha-superitem in Kelase Platform. *International Journal of Modern Education and Computer Science*. 2022. Vol. 14. No. 1. Pp. 30–43.

19. Yagupov V.V., Kozubtsov I.N. Szkoła naukowa “Rozwój kultury metodologicznej młodego naukowca”. *Edukacja ustawiczna dorosłych. Polish journal of continuing education*. 2017. No.1(96). S. 166–172.

20. Козубцов І.М. Модель співпраці наукового керівника та аспіранта у процесі науково-педагогічного супроводу. Науково-практичний журнал. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2015. №3 (24). С. 133–140.

21. Козубцов І.М. Методологія організації роботи аспірантами над дисертаційними дослідженнями. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2013. Вип 5. С. 16–22.

22. Kozubtsov I. Curriculum electives «Development of methodological culture of adjuncts». *International Journal of Experimental Education*. 2016. No.4. Vol.1. Pp. 62–67.

23. Козубцов І.М., Козубцова Л.М. Феномен методологічної основи діяльності аспірантів у системі вищої військової освіти: аналітико-порівняльне обґрунтування. Науково-практичний журнал. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2015. №1 (22). С. 119–122.

24. Наказ СБУ «Звід відомостей, що становлять державну таємницю» від 12.08.2005 № 440.

25. Sharma N., Appukutti Sh., Garg U., Mukherjee J., Mishra S. Analysis of Student’s Academic Performance based on their Time Spent on Extra-Curricular Activities using Machine Learning Techniques. *International Journal of Modern Education and Computer Science*. 2023. Vol. 15. No. 1. Pp. 46–57.

26. Adebayo E.O., Ayorinde I.T. Efficacy of Assistive Technology for Improved Teaching and Learning in Computer Science. *International Journal of Education and Management Engineering*. 2022. Vol. 12. No. 5. Pp. 9–17.

27. Сокульська Н.Б., Ковальчук Р.А., Кмін В.Ф. Аналіз результатів впровадження елементів дистанційної підготовки військових фахівців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. №198. С. 156–159.

REFERENCES

1. Muradova V.Kh. (2015). Analiz rozvytku dystantsiinoi formy navchannia [Analysis of the development of distance learning]. *Systemy obrobky informatsii*, 8 (133), 177–181. (in Ukrainian).

2. Postanova Kabinet Ministriv Ukrainy (2015). «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok realizatsii prava na akademichnu mobilnist» [On Approval of the Regulation on the Procedure for the Implementation of the Right to Academic Mobility], 579, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-p/paran8#n8>. (in Ukrainian).

3. Schwab K., Malleret T. (2020). COVID-19: The Great Reset. Edition 1.0. Switzerland. Cologny/Geneva: Forum publishing World Economic Forum, 213.

4. Shumilova A., Dobko T., Shkarina V. (2021). Rozvytok dystantsiinoi osvity (1998–2021 rr.) [Development of distance education (1998-2021)]. *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho*, <http://nbuv.gov.ua/node/5652>. (in Ukrainian).

5. Sadovskyi M. (2016). Zastosuvannia tekhnolohii dystantsiinoho navchannia v systemi viiskovoi osvity [Application of distance learning technologies in the system of military education]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy: elektronne naukove fakhove vydannia. Serii: Pedagogika*, 6, http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_6_12. (in Ukrainian).

6. Kravchenko O.I., Vikhtiuk M.P. (2017). Modeli dystantsiinoho navchannia dlia pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv v Ukraini [Models of distance learning for training of military specialists in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka*, 55, 208–215. (in Ukrainian).

7. Kozubtsova L.M., Kozubtsov I.M., Yahupov V.V. (2017). Dystantsiine navchannia yak

tymchasova forma naukovo-metodychnoho suprovodu aspirantiv (ad'iunktiv) u zabezpechenni mobilnosti [Distance learning as a temporary form of scientific and methodological support for postgraduate students (adjuncts) in ensuring mobility]. *Teoriia ta praktyka dystantsiinoho navchannia u profesiinii osviti*: zbirnyk materialiv I Vseukrainskoi veb-konferentsii. Kyiv: Instytut profesiinnoi osvity NAPN Ukrainy, 79–83. (in Ukrainian).

8. Kyva V.Yu., Dyba I.O. (2018). Dystantsiine navchannia v ramkakh bezpererвної osvity viiskovykh fakhivtsiv Zbroinykh Syl Ukrainy [Distance learning in the framework of continuous education of military specialists of the Armed Forces of Ukraine]. *Teoriia i metodyka profesiinnoi osvity*, 15, <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/3/article/view/526>. (in Ukrainian).

9. Sadovyi K.V., Atamanskyi D.V., Kuznietsov O.L., Kovalchuk O.O., Yasechko M.M., Dzhiora O.M. (2018). Osoblyvosti zastosuvannia dystantsiinoho navchannia u viiskovii osviti [Features of the application of distance learning in military education]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl*, 4(58), 119–127. (in Ukrainian).

10. Borodavka V.O. (2020). Zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u systemi dystantsiinoho navchannia pid chas pidhotovky ta perezpidhotovky viiskovykh fakhivtsiv [Application of information technologies in the system of distance learning in the training and retraining of military specialists]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl*, 2(64), 7–11. (in Ukrainian).

11. Kukharenko V.M., Bondarenko V.V. (2020). Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini [Emergency distance learning in Ukraine]: Kolektyvna monohrafiia. Kharkiv: Vydavnytstvo KP "Miska drukarnia", 409. (in Ukrainian).

12. Kushnir T. (2021). Problemni pytannia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia [Problematic issues of organising distance learning. International distance scientific and practical conference]. Mizhnarodna dystantsiina naukovo-praktychna konferentsiia «*Tekhnolohii dystantsiinoho navchannia: vprovadzhennia, rozvytok, udoskonalennia*». Kharkiv: Fakhovy kolledzh NFaU, 88–94. (in Ukrainian).

13. Scott E. Fahlman. (2018) What are effective methods to motivate graduate students? <https://www.quora.com/What-are-effective-methods-to-motivate-graduate-students>.

14. Day G. (2018) What are effective methods to motivate graduate students? <https://dr-doctorate.quora.com/What-are-effective-methods-to-motivate-graduate-students-1>.

15. Kulaha I.V., Ilnytskyi D.O., Strilnyk S.O., Matviichuk O.V., Vasylykova N.V., Turchaninova V.M., Yershova V.S., Tyshchenko M.P., Krasnopilska N.L. (2013). Svitovy dosvid orhanizatsii ta rozvytku universytetskoj systemy dystantsiinoho navchannia [World experience in organising and developing a university system of distance learning]. Kyiv: Instytut vyshchoi osvity KNEU imeni Vadyma Hetmana, 38. (in Ukrainian).

16. Kozubtsov I. (2022). Problems of failure of the existing model of personnel management of the armed forces of Ukraine in the conditions of external military aggression. The 1-st International Scientific and Practical Conference "Law and Public Administration – New Development Trends" «LPA–NDT». Bielsko-Biala: University of Bielsko-Biala, 22–24.

17. Kozubtsov I.M., Kozubtsova L.M., Khlaponin Yu.I. (2022). Suchasna teoriia ta praktyka pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity stupenia doktora filosofii u vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladakh na zasadakh metodolohichnoi kultury [Modern theory and practice of training of higher education applicants for the degree of Doctor of Philosophy in higher military educational institutions on the basis of methodological culture]. *Zbirnyk naukovykh prats „Viiskova osvita”*, 1(45), 102–111. (in Ukrainian).

18. Ariawan I Putu Wisna, Divayana Dewa Gede Hendra, Suyasa P Wayan Arta. (2022). Development of Blended Learning Content based on Tri Kaya Parisudha-superitem in Kelase Platform. *International Journal of Modern Education and Computer Science*, 14, 1, 30–43.

19. Yagupov V.V., Kozubtsov I.N. (2017). Szkoła naukowa „Rozwój kultury metodologicznej młodego naukowca”. *Edukacja ustawiczna dorosłych. Polish journal of continuing education*, 1(96), 166–172. (in Polish).

20. Kozubtsov I.M. (2015). Model spivpratsi naukovoho kerivnyka ta aspiranta u protsesi

naukovo-pedahohichnoho suprovodu [Model of cooperation between a supervisor and a postgraduate student in the process of scientific and pedagogical support]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal. Suchasni informatsiini tekhnologii u sferi bezpeky ta oborony*, 3 (24), 133–140. (in Ukrainian).

21. Kozubtsov I.M. (2013). Metodolohiia orhanizatsii roboty aspirantamy nad dysertatsiinymy doslidzhenniamy [Methodology of organisation of work by postgraduate students on dissertation research]. *Profesiina osvita: problemy i perspektyvy*, 5, 16–22. (in Ukrainian).

22. Kozubtsov I. (2016). Curriculum electives «Development of methodological culture of adjuncts». *International Journal of Experimental Education*, 4, 1, 62–67.

23. Kozubtsov I.M., Kozubtsova L.M. (2015). Fenomen metodolohichnoi osnovy diialnosti aspirantiv u systemi vyshchoi viiskovoi osvity: analityko-porivnialne obgruntuvannia [The phenomenon of the methodological basis of postgraduate students' activity in the system of higher military education: analytical and comparative substantiation]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal. Suchasni informatsiini tekhnologii u sferi bezpeky ta oborony*, 1 (22), 119–122. (in Ukrainian).

24. Nakaz SBU (2005). «Zvod vidomosti, shcho stanovliat derzhavnu taiemnytsiu» [Summary of Information Constituting a State Secret], 440. (in Ukrainian).

25. Sharma N., Appukutti Sh., Garg U., Mukherjee J., Mishra S. (2023). Analysis of Student's Academic Performance based on their Time Spent on Extra-Curricular Activities using Machine Learning Techniques. *International Journal of Modern Education and Computer Science*, 15, 1, 46–57.

26. Adebayo E.O., Ayorinde I.T. (2022). Efficacy of Assistive Technology for Improved Teaching and Learning in Computer Science. *International Journal of Education and Management Engineering*, 12, 5, 9–17.

27. Sokulska N.B., Kovalchuk R.A., Kmin V.F. (2021). Analiz rezultativ vprovadzhennia elementiv dystantsiinoi pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv [Analysis of the results of the implementation of elements of distance training of military specialists]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, 198, 156–159. (in Ukrainian).

SUMMARY

Ihor Kozubtsov,

Doctor of Pedagogical Sciences,

Candidate of Technical Sciences

Senior Researcher

Military institute of Telecommunications and

informatization named after Heroes of Krut

Lyudmila Tarshilova,

Candidate of Economic Sciences, associate professor

West Kazakhstan agrarian and Technical University

named after Zhangir Khan, Republic of Kazakhstan

Lesya Kozubtsova,

Candidate of Technical Sciences,

Military institute of Telecommunications and

informatization named after Heroes of Krut

Oleksii Beskrovnyi,

Candidate of technical sciences, associate professor

Military institute of telecommunications and

informatization named after Heroes of Krut

IMPLEMENTATION OF ACADEMIC MOBILITY OF ADJUNCTS OF A HIGHER MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTION BY ORGANIZING A REMOTE FORM OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SUPPORT

Introduction. *The article examines the phenomenon of organizing academic mobility through distance scientific and methodological support of adjuncts in higher military educational*

institutions.

Purpose of the article. *To substantiate the conditions for ensuring academic mobility through distance scientific and methodological support of adjuncts as a phenomenon of higher military education.*

Methods. *The main research tools are methods of theoretical historical analysis and generalization of scientific literature on the research topic; method of analytical and comparative analysis when evaluating the novelty of research results; generalization-for formulating conclusions and recommendations for further research.*

Results. *The conditions for ensuring academic mobility through distance scientific and methodological support of adjuncts, as a phenomenon of higher military education, are discovered. An algorithm for implementing academic mobility through distance scientific and methodological support of adjuncts is proposed. The algorithm is based on typical phases, stages and steps of the classical methodology for organizing scientific and technical activities in the Armed Forces of Ukraine. The scientific feature of the proposed algorithm of academic mobility consists the introduction of an additional preparatory phase, stage and step that would take the phenomenon of organizing scientific and technical activities in the Armed Forces of Ukraine into account. At the stage of technological preparation, the concept of future dissertation research is developed. The positive effect of using distance learning as a type of scientific and methodological support of adjuncts to ensure academic mobility of adjuncts, is discovered. The beneficial effect consists in ensuring the continuity of the educational process in compliance with the right to academic mobility and the development of methodological culture, which is a pressing pedagogical problem. An indicative list of free-access software solutions for organizing academic mobility through distance scientific and methodological support is compiled, and the main functions are analysed.*

Conclusion. *The original contribution of this work is the introduction of an approach to enable academic mobility for adjunct faculty through ongoing pedagogical support using distance learning platforms. By enabling the full implementation of academic mobility for adjunct faculty domestically and internationally, they can gain valuable experience sharing methodologies between different academic institutions and systems worldwide. By facilitating academic mobility opportunities for adjunct faculty, they can obtain valuable expertise sharing pedagogical methods and skills with international research institutions.*

Key words: *academic mobility; distance learning; scientific and methodological support; adjunct; methodology; academic supervisor.*